

Finansdepartementet/e-post  
fi.registrator@regeringskansliet.se

## REMISSYTTRANDE ÖVER SOU 2016:48 REGIONAL INDELNING – TRE NYA LÄN

Ert ärendenummer Fi2016/02568/K

### SAMMANFATTNING

Länsstyrelsen i Kronobergs län anser att

- Länsstyrelsernas roll och statens regionala uppdrag behöver analyseras
- Inför indelning i nya länsstyrelser och landsting ska kundens perspektiv vara utgångspunkten och påverkan på kunden vara väl utredd
- Inför indelning ska strävan vara att samtliga myndigheter med regional organisation får samma indelning
- Ovanstående gör att Länsstyrelsen rekommenderar att vänta med beslut om reformen om indelning av nya län och landsting tills dessa frågor har utretts

### INLEDNING

Länsstyrelsen i Kronobergs län har givits möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs delbetänkande och även samtidigt tillställts tre frågor som specifikt rör länsstyrelsernas verksamhet, i relation till landstingen, i förhållande till statliga myndigheter och rörande det regionala tillväxtarbetet.

De specifika frågeställningarna besvaras i ett separat yttrande och här berörs endast ett par principiellt viktiga frågor utifrån delbetänkandet.

### LÄNSSTYRELSESNAS ROLL BEHÖVER ANALYSERAS

Indelningskommitténs förslag till ny regional organisation och indelning i nya län och landsting innebär en stor förändring för styrning inom staten och för länsstyrelsernas uppdrag och arbetssätt. Länsstyrelsen anser att statens framtida uppdrag och organisationsbehov är bristfälligt analyserade i delbetänkandet.

Samhället och samhällsfrågorna blir alltmer komplexa. Inte sällan, och i ökande utsträckning, är insatser inom en rad olika politikområden nödvändiga för att åstadkomma en önskvärd förändring. Länsstyrelserna med sina tvärsektoriella uppdrag är i en sådan kontext en stor tillgång. Både på grund av uppdragens



bredd och den vertikala kopplingen i statsorganisationen, som inte minst manifesteras i myndighetsuppdraget enligt 2§ länsstyrelseinstruktionen.

Det råder idag stor enighet om att konkurrenskraften är frukten av förmågan att på såväl nationell som regional nivå koppla samman frågor som är av avgörande betydelse för en hållbar tillväxt. Det gäller t.ex. ett positivt näringslivsklimat, väl utbyggd infrastruktur, god tillgång på bostäder, arbetsmarknadsanpassad kompetensförsörjning och ett väl fungerande utbildningssystem med kreativa miljöer som skapar förutsättningar för en innovationsdriven samhällsutveckling. Det råder likaledes stor enighet om att detta i mångt och mycket handlar om kloka avvägningar där olika såväl statliga som kommunala intressen kan komma att stå emot varandra och det är i den brytningspunkten som det gäller att finna de goda lösningarna. Det är just i det regionala mötet mellan stat och kommun och i många fall också akademien som den hållbara regionala tillväxtförmågan kan få sin fulla utväxling.

Riksdag och regerings möjligheter att påverka den regionala utvecklingen kan komma att minska om ytterligare uppdrag och ansvar flyttas från länsstyrelserna till landstingen med ett starkare regionalt självstyre. Vi ser en risk för ökade regionala skillnader, då statens möjligheter att påverka utvecklingen minskar. Ett förslag som så tydligt påverkar statens intressen bör inte genomföras utan en noggrann översyn av statens roll på regional nivå både vad gäller uppgifter, utförare och organisation. Ett flertal utredningar har gjorts, men att fastslå en indelning utan att samtidigt beakta statens uppgifter och roll är olyckligt.

Länsstyrelsernas centrala uppdrag på längre sikt måste vara klarlagda, när de nya, större länsstyrelserna börjar byggas upp. Det ideala hade varit att först tänka över vilken roll och vilka uppdrag länsstyrelserna bör ha för att sedan driva en process för genomförande, vilket Länsstyrelsen tydligt lyfte i det förra yttrandet till Indelningskommittén.

#### *KUNDPERSPEKTIVET VIKTIGT*

Vid en fördjupad analys av hur länsstyrelser bäst organiseras i större län, med ett stort antal kommuner och stora geografiska avstånd ska kundperspektivet ligga till grund för avväganden. Länsstyrelserna måste ges förutsättningar att på bästa sätt kunna fortsätta arbeta med ett tydligt kundperspektiv. Många verksamheter på länsstyrelserna har behov av geografisk närhet till invånare och företag, och många medarbetare på länsstyrelserna samverkar nära med företrädare för kommunerna. Med en större geografi måste man ha nya lösningar för att inte förlora kundkontakterna och servicenivån.

#### *SAMORDNA ALLA MYNDIGHETER REGIONALT*

Vid en förändring och omvandling till nya länsstyrelser och landsting är det viktigt att staten samtidigt tar tillfället i akt att samordna övriga statliga myndigheter som har en regional organisation med de nya länsstyrelsernas.

En ändamålsenlig regional indelning av myndigheter underlättar samarbete och samhandling mellan myndigheterna, då man möts på samma nivå och i samma

geografiska område. Med olika indelning kan myndigheterna få svårt att komma fram till gemensamma lösningar, då organisation, ledningsstrukturer och därmed mandat inte koordineras mellan regionala myndigheter med flera ansvariga inom ett område.

Ett exempel på detta är polismyndighetens omorganisation med ny regional indelning som inte motsvarar länsgränserna utan till och med klyver län i olika polisområden. Länsstyrelsen har som geografiskt områdesansvarig myndighet för krisberedskapen ansvar att samordna och inrikta krishanteringssystemets aktörer, men måste idag samverka med två polisområden och tre olika lokalpolisområden istället för med en myndighet.

För att hantera sektorsövergripande samhällsutmaningar behövs en tydlig, stark och samordnad statlig närvaro i de nya länen. En grundläggande förutsättning för detta är att så många statliga regionala myndigheter som möjligt har samma geografiska indelning.

Ett tydligt samordningsuppdrag behöver regleras i de nya länsstyrelsernas instruktion.

#### *TIDSASPEKTEN – TA ETT SAMLAT BESLUT 2022*

Indelningskommitténs delbetänkande saknar förslag om hur en ny statlig, regional förvaltning i praktiken ska fungera. Det är därför anmärkningsvärt att en sammanslagning till nya storlän föreslås ske redan den 1 januari 2018. Detta höga tempo riskerar att leda till att nödvändigt tankearbete samt intern och extern förankring inte hinns med.

En översyn bör göras över sektorsmyndigheters uppgifter och regionindelning, samtidigt som länsstyrelsernas uppgifter och geografi ses över. Syftet med detta bör vara att, med ett statligt perspektiv som utgångspunkt och utifrån fördelningen av uppgifter på regional nivå, föreslå nödvändiga organisatoriska förändringar. Detta skulle då vara möjligt att genomföra med ikraftträdande 2023. En sådan översyn bör redovisas 2018 eller 2019.

Tid finns då till sammanvägning av förslag lagda av indelningskommittén och av de förslag som lagts fram vid översynen. Ett sammanvägt förslag med hänsyn tagen till statens behov av regional närvaro, funktionell regionindelning för goda tillväxtmöjligheter och landstingens behov av samarbete kan då läggas fram i god tid för genomförande efter valet 2022.

De ekonomiska omställningskostnaderna är troligen omfattande både vad gäller personal, lokaler m.m. Detta är helt underskattat och närmast outrett i betänkandet. Utan en sådan utredning och med alltför snabb implementering kan kritisk verksamhet som måste fungera utan risk för komplikationer vara hotad. Detta gör att den snabba tidtabell som föreslås förefaller ogenomtänkt och riskfylld.

Länsindelningen bör inte införas styckevis och delat. Utan ett helt förslag blir det i realiteten omöjligt att på ett fullständigt sätt beskriva fördelar och nackdelar med förslaget. Det finns inte heller någon möjlighet att backa och göra om, och att på ett konstruktivt sätt kunna påverka indelningen. Slutbetänkandet bör skrivas klart

Yttrande

Datum  
2016-09-29

Ärendenummer  
101-3918-16

innan någon form av beslut tas för att kunna få helhetsbilden och alternativen klart belysta.

Länsstyrelsen rekommenderar att vänta med beslut om reformen om indelning av nya län och landsting till 2022.

#### *SLUTORD*

Länsstyrelsernas roll i den regionala utvecklingen kan inte nog betonas. Vi ser att vårt breda uppdrag med såväl konkret myndighetsutövning som uppdrag av mer främjande karaktär, båda med tydligt fokus på att bidra till tillväxt och regional utveckling, innebär en kombination som ger oss möjlighet att utveckla länet hållbart. Utan tydligt utvecklings- och tillväxtuppdrag ser vi en stor risk att staten kommer att uppfattas som en motkraft till regional utveckling, inte som en medspelare.

I slutberedningen av detta yttrande har enhetschefen Maria Nilsson och länsrådet Anders Flanking deltagit.

Kristina Alsér  
Landshövding

Malin Bendz-Hellgren  
Stabshandläggare